Příčiny refluxni nemoci

Refluxní choroba vzniká při gastroezofageálním refluxu (návrat kyselého žaludečního obsahu do jícnu) na podkladě nerovnováhy mezi ochrannými a agresivními faktory s vlivem na sliznici jícnu.

Agresivní faktory

Dolní jícnový svěrač

Jedná se o oblast distálního jícnu o délce 3-4 cm. Je zásadní ochrannou bariéru proti refluxu. Klidový tonus svěrače je asi 10-30 mm Hg. Bazální tlak je nejnižší po jídle a nejvyšší v noci při spánku. Ke snížení tonu dolního jícnového svěrače přispívají některé **potraviny** (jídla bohatá na tuk, káva, alkohol) a **léky** (blokátory kalciových kanálů, morfin, GABA agonisté).

Narušení anatomie dolního jícnového svěrače, které může vést k jeho nedostatečnosti, bývá způsobeno vznikem skluzné hiátové hernie.

Peristaltika jícnu

K jejímu vymizení dochází v REM spánku a při různých poruchách motility jícnu. Snížení četnosti peristaltických vln nebo jejich síly zhoršuje samočistící funkce jícnu.

Tvorba slin

Sliny dokáží neutralizovat malé množství kyseliny chlorovodíkové. Produkce slin roste při příjmu potravy. Produkce slin se zvýší i při poklesu pH v jícnu, tzv. **ezofagosalivární reflex**. Tento reflex je u některých jedinců snížen, stejně tak klesá produkce slin u hpohydratace, vlivem medikamentů a u autoimunitních onemocnění (Sjögrenův syndrom).

Vyprazdňování žaludku

Zpomalené vyprazdňování žaludku má zřejmě jistý podíl na zhoršení projevů refluxní choroby, nejpočetnější rizikovou skupinou jsou diabetici s neuropatií.

Ochranné faktory

Kyselina chlorovodíková

Produkce kyseliny parietálními buňkami žaludeční sliznice je základní agresivní faktor vedoucí k refluxní chorobě. Velmi agresivní je i současné působení aktivovaného **pepsinu** tvořeného hlavními buňkami žaludku. Chronická infekce bakterií Helicobacter pylori může paradoxně riziko refluxní choroby a jejích komplikací redukovat snížením snížením tvorby kyseliny chlorovodíkové a její přímou neutralizaci produkcí amoniaku. Naopak hypersekrece žaludeční kyseliny (např. Zollinger-Ellisonův syndrom) zhoršuje riziko vzniku refluxní nemoci.

Duodenogastrický reflux

Reflux duodenálního obsahu do žaludku a do jícnu se řadí k agresivním faktorům refluxní choroby. Refluxát je sice zásaditý, ale obsahuje žlučové kyseliny působící agresivně proti sliznici jícnu.

Další pro-refluxní faktory

Refluxní choroba je častá u pacientů se **sklerodermií** (až u 90%) kvůli sníženému tonu dolního jícnového svěrače a útlumu jícnové peristaltiky. Stejně tak jsou více ohrožené **těhotné ženy** (vliv hormonů na dolní jícnový svěrač).

Závěr: Refluxní choroba vzniká na podkladě útlumu **ochranných faktorů**, mezi které patří anatomicky a funkčně kompetentní dolní jícnový svěrač, jícnová peristaltika, tvorba slin a správné vyprazdňování žaludku, a současném působení **agresivních faktorů** jako je kyselina chlorovodíková a případně i duodenální refluxát obsahující žlučové kyseliny.